

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statistikmyndigheten SCB

Yttrande över förslag till föreskrifter om skyldighet för företag att lämna statistik avseende forskning och utveckling inom företagssektorn

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter om skyldighet för företag att lämna statistik avseende forskning och utveckling inom företagssektorn samt förslag till föreskrifter om skyldighet för stiftelser och ideella föreningar att lämna uppgifter avseende forskning och utveckling i Sverige.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Förslagsställaren har för avsikt att utfärda föreskrifter om skyldighet för företag att lämna uppgifter avseende den EU-reglerade undersökningen *Forskning och utveckling i Sverige* (UF0301) med stöd av 15 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Undersökningen är reglerad av EU enligt Kommissionens genomförandeordning (EU) nr 2020/11971 av den 30 juli 2020 om tekniska specifikationer och förfaringsätt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/21522 om europeisk företagsstatistik. Enligt denna förordning förbinder sig alla medlemsländer, inklusive Sverige, att producera och leverera FoU-statistik. Avsikten är att samla in uppgifter för att framställa statistik som beskriver de ekonomiska och personella resurser som satsas på forskning och utveckling (FoU) inom företagssektorn.

Undersökningen kommer övergå från att vara en urvalsundersökning till att genomföras som en totalundersökning. Förändringen genomförs med syftet att undersökningen endast ska rikta sig till de företag som sannolikt bedriver och finansierar FoU och därmed bidrar till statistiken. Med hjälp av administrativa datakällor, som forskningsavdraget, är det möjligt att hitta företag med FoU-verksamhet. Företag som inte är sannolika FoU-företag kommer inte ingå i undersökningen. Det innebär en minskad uppgiftlämnarbörda för dessa företag.

Mikroföretag, företag med 1–9 anställda, undersöks för referensår 2023. Endast mikroföretag som identifieras som sannolika FoU-företag ingår. AI-frågor tas bort. En ny energimodul inkluderas i undersökningen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av beskrivningen vilka överväganden som ligger bakom att undersökningen genomförs och vad som ligger bakom de förändringar som genomförs i denna. Beskrivningen är utförlig och tydlig.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

SCB bedömer att alternativa lösningar och effekter ifall reglering inte kommer till stånd skulle resultera i allt för stora kvalitetsbrister i statistiken då motsvarande datakällor inte finns att tillgå eller där data inte motsvarar definitioner. Därför menar förslagsställaren att möjlighet att genomföra alternativa lösningar saknas.

Regelrådet finner att förslagsställaren redogjort för skäl som innebär att alternativa lösningar inte är möjliga. Förslagsställaren har även redogjort för effekter om ingen reglering kommer till stånd leder till oacceptabla kvalitetsbrister.

I ett ärende som kännetecknas av att Sverige som medlemsstat måste lämna vissa uppgifter framstår det för Regelrådet som troligt att ett annat alternativ skulle bli svårt att tillämpa och det kan därför anses förståeligt att förslagsställaren inte kan identifiera andra möjliga alternativ. Det finns information om varför alternativet att hämta uppgifter från andra datakällor inte går att tillämpa. Alternativa lösningar kan anses tillräckligt tydligt redovisade. Det finns också tillräcklig information om effekter av om ingen reglering skulle komma till stånd.

Regelrådet finner att alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbara.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Undersökningen är EU-reglerad enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2020/1197 av den 30 juli 2020 om tekniska specifikationer och förfaringssätt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 om europeisk företagsstatistik. Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet finner att förslagsställarens beskrivning av hur förslaget överensstämmer med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Föreskriften i fråga behöver senast träda i kraft den 23 februari då insamlingen planeras påbörjas den 29 februari med ett utskick av ordinarie missiv och inloggningsuppgifter till ett elektroniskt frågeformulär. Sista svarsdatum är den 21 mars. Några behov av speciella informationsinsatser föreligger inte i detta ärende anger förslagsställaren.

Regelrådet finner att i denna kontext kan resonemang om särskild hänsyn för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtas.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen om undersökningen om företagssektorn anges att omfattning med avseende på bransch och storlek regleras av EU-kommissionens genomförandeförordning. Undersökningen omfattar alla företag som identifierats sannolikt bedriva och finansiera FoU-verksamhet. Företag verksamma i samtliga branscher och tillhörande samtliga storleksklasser kommer undersökas. Förra undersökningsomgången skickades enkäten ut till 7 830 företag och SCB bedömer att enkäten kommer skickas till ungefär lika många företag denna undersökningsomgång. Av dessa beräknas att antalet mikroföretag, företag med 1–9 anställda, 2 157 undersöks för referensår 2023. Antalet företag med 10-199 anställda beräknas till 2 273 och antalet företag med fler än 199 anställda beräknas till 1 918.

Undersökningen om icke-vinstdrivande organisationer anges beröra 150 organisationer. Av dessa utgör sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer omkring 90 organisationer och sektorn offentlig förvaltning omkring 60 organisationer. Uppgifter samlas in från samtliga organisationer i rampopulationen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av berörda företag utifrån antal, bransch och storlek. Beskrivningen är tydlig.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren redovisar en beräkning av kostnader och tidsåtgång. I konsekvensutredningen uppges att årets undersökning dels träffar de företag som bedriver verksamhet inom FoU till skillnad från tidigare år, vilket gör att antalet träffade företag blir färre. I konsekvensutredningen om företagssektorn har timkostnaden beräknats vara 965 kr för företag. Tidsåtgången för att besvara enkät har för mikroföretag beräknats till 19,7 minuter, för företag med 10-199 anställda till 23,5 minuter och för företag med 200 eller fler anställda till 68,2 minuter. Det ger en total kostnad på 4 062 480 kr (se sid. 5-6 i konsekvensutredningen om undersökningen om företag). Den totala uppgiftslämnarkostnaden ökar jämfört med referensåret 2021 men beror i sin helhet på ökningen i timpris.

Samma timkostnad anges för undersökningen om icke-vinstdrivande organisationer. Tidsåtgången för att besvara enkät har uppskattats till 13 minuter. Detta ger en total uppgiftslämnarkostnad på 31 363 kr.

Regelrådets bedömning är att förslagsställaren väl har beskrivit de kostnader som är förknippade med att färdigsätta ifyllandet av undersökningen och dess tillhörande formulär. Däremot framgår inte vilka moment som krävs för att ta fram den information som skall lämnas i formuläret. Beroende på vilket företag som lämnar uppgifter kan detta vara mer eller mindre lättillgängligt. Tiden det tar att eftersöka och sammanställa dessa uppgifter kan sannolikt vara betydande i vissa fall, vilket möjligen kan innebära att flera personer över tid behöver ta sig an uppgiften med kostnader som följd. I andra fall kan informationen redan finnas sammanställd, strukturerad och lätt tillgänglig för en person att inhämta utan att det tar särskilt mycket tid. Regelrådet konstaterar att för vissa företag är sannolikt efterforskningen av uppgifter den stora kostnaden och för andra en mer obetydlig del. För att påverkan på

verksamhet skall kunna bedömas behöver dessa sakförhållanden klargöras. Hur ser förhållanden för efterforskning av informationsinhämtning för att kunna sammanställa enkäten ut för olika företag och vilka kostnader ger det upphov till. Om detta finns inte information i konsekvensutredningen och detta hade varit behövt för att kunna bedöma påverkan på verksamhet.

Regelrådet gör följande bedömning. Kostnader och tidsåtgång är godtagbar. Gällande beskrivning av påverkan på berörda företags verksamhet finns inte tillräcklig beskrivning, så denna aspekt av förslaget ser Regelrådet som bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren gör bedömningen att förslagen inte har någon påverkan på företagets konkurrensförhållanden.

Regelrådet finner att beskrivningen påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren gör bedömningen att förslaget inte påverkar företagen i annat avseende än de ovan nämnda kostnaderna.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Av konsekvensutredningen framgår att beräkna mikroföretagens svarstid för 2023 används den genomsnittliga svarstiden för företag med 10–20 anställda, vilket var 19,7 minuter. Den lägre svarstiden kan förklaras av att mindre företag ofta har en mer begränsad FoU-verksamhet vilken är lättare att svara för. När mikroföretagen undersöktes 2013 var den genomsnittliga svarstiden 9,7 minuter. Då ett antal förändringar skett i enkäten sedan 2013 används istället den genomsnittliga svarstiden för små företag som ett approximativt värde vid beräkningen.

I remissen framgår tiden som förslagsställaren bedömer att det tar för små företag att besvara enkäten. Tiden för att besvara enkäten har ökat för dessa företag. Förslagsställaren nämner att mindre företag ofta har en mer begränsad FoU-verksamhet att svara för. Dock anges inte i vilken utsträckning den information som de små företagen måste sammanställa är tidskrävande att ta fram eller ej. Regelrådet frågar sig också om i vilken utsträckning små företag har administrativa system i bruk som gör att FoU-information löpande insamlas och systematiseras, vilket skulle göra det lätt att insamla på kort tid för att sammanställa enkäten. Eftersom FoU-verksamhet för små företag enligt förslagsställaren är av mer begränsad art kan sådana system möjligen anses för kostsamma. Därmed skulle risk kunna föreligga för att systematisering och sammanställning av information för dessa företag skulle kunna riskera att vara relativt mer tidskrävande än för många andra företag då de administrativa systemen som skulle underlätta inte alltid finns i verksamheten.

Regelrådet finner att förslagsställaren har beskrivit hur lång tid det tar för små företag att fylla i själva undersökningen. Förslagsställaren hade också behövt tydliggöra den fullständiga omfattningen av tid som krävs för att efterforska, systematisera och sammanställa information

som efterfrågas, vilket inte framgår av konsekvensutredningen. Inget resonemang om det skulle ha funnits möjligheter att ta särskild hänsyn till de små företagen i utformandet av reglerna framgår inte.

Mot denna bakgrund finner Regelrådet att beskrivningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att redovisningen håller tillräcklig kvalitet när det gäller bakgrund och syfte med förslaget, alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd. Även när det gäller förslagets överensstämmelse med EU-rätten, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är redovisningen tillräckligt tydlig. Beskrivningen av berörda företag, påverkan på företagens kostnader och tidsåtgång, och påverkan på konkurrensförhållanden, påverkan i andra avseenden är tillräcklig. När det gäller redovisningen av påverkan på verksamheten för berörda företag anser Regelrådet att det kunde och borde ha funnits ett resonemang om en sådan påverkan kan bli aktuell och vilka effekterna skulle kunna bli. Även om kostnadspåverkan skulle vara begränsad skulle störningar av viss betydelse kunna förekomma i företags verksamhet. Att detta inte har blivit belyst är emellertid inte av sådan betydelse att det blir avgörande för helhetsbedömningen. Regelrådet saknar även en beskrivning av om särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är möjlig att ta.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 6 december 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjør och Lars Silver

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande